

Izaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opočin.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Enostolna peti-
tistica K 1'80, osmrtnice
in zahvale po K 3'—, raz-
glasi in poslano vrstica po
K 2'50; večkrat, objave po
dogovoru primeren popust.

Posamezna šte. stano
— 60 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leta K 60, za četrt leta
K 30, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino in Ameriko
K 140. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6 I,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Ustanovni sestanek „Kmečke delavske zveze“.

Včeraj se je vršil ustanovni se-
stanek „Kmečke delavske zveze“
v hotelu „Tivoli“ v Ljubljani, ki je bil
dobro obiskan. Le žal, da je bila ude-
ležba na tem sestanku onemogočena
prilateljem iz dravske doline in ma-
riborske okolice. S tem ustanovnim
sestankom se je priključila socijalno-
demokratski vojski kot organizacija
nova veja najbolj zatiranega in od
strani merodajnih činiteljev v občini
in državi zamarnega delovnega
ljudstva. Krivice, ki jih je to ljud-
stvo prenašalo že pred vojni in med
vojno, so prikipelo do vrhunca. Pa-
ševanje občinskih močitev, social-
no preziranje in zapostavljanje tega
malega življa na kmetih in po vin-
skih gorah, je doseglo skrajne meje.
Socialni položaj malega posest-
nika, malega obrtnika in delavca tam
po vaseh je negotov. V tem pogledu
bo naloga nove organizacije, da ga
izboljša, da se vsa ta množica orga-
nizira in si izboljša odločilni vpliv v
korporacijah, ki sklepajo o usodi
ljudstva. Sem s pravicami, sem z za-

varovanjem za bolezen, starost in
onemoglost, sem s pomočmi za živ-
ljenje z agrarno reformo itd.

Veliko zanimanje, s katerim so
sledili zaupniki razpravam nam ka-
že, da tiči v tem ljudstvu velika sila,
ki jo je treba združiti v boju proti
klerikalnim in liberalnim organizaci-
jam sedanjih naših močitev. In to
se zgodi.

Dosedaj je zasnovanih že nad pet-
deset krajevnih organizacij in sodru-
žij iz dravske doline so nam v svo-
lem pozdravu naznanili, da imajo
tam zasnovanih petinideset po-
družij, ki prevzamejo delo v zvezi.

Iz vsega je razvidno, da je
ustvarjena trdna podlaga za delo in
v tem smislu tudi mi naskrenele
pozdravljamo novo sobojevnico in
novi odbor, kateremu je sestanek
naročil izvedbo organizacije.

Proletarci, združite se! Ta rek se
tudi pri nas uresničuje z nazlimi ko-
raki.

Podrobneje poročilo še objavimo.

Negotov politični položaj.

Dne 1. marca.

V torek se sestane na poziv nove
radikalno-klerikalne vlade zopet za-
časna narodna skupščina v Belgra-
du. Po zatrdilih opozicijskih listov
ta skupščina ne bo imela zadostne
večine (kvoruma), dočim so v vlad-
nih krogih mnenja, da pride v skup-
ščino zadosti poslancev. Ako nova
vlada ne bi dosegla večine, potem se
mora potem absolutne odredbe
zmanjšati število kvoruma, ali pamo-
ra vlada zopet odstopiti, ker določa
program te nove vlade v smislu to-
zadavnih navodil, da mora vladati s
kvorumom. Stvar je torej še popol-
oma nejasna in že v par dneh lahko
dobimo presenetljivo vest, da sta
Protič in Korošec podala demisijsko.

Če se to zgodi, se morda poizkusi
še enkrat s koncentričsko vlado,
kar pa nabhre tudi ne dovede do ni-
kakršnega rezultata. Država se na-
hala v provizoriju. Zato bo segel re-
gent potem, kakor trde v nekaterih
krogih, po neodgovorni vladbi pod
predsedstvom tega ali onega genera-
la, ki bo izvedel volitve ter upravljal
državo dotlej po svojih nazorih.

Demokrati in socialisti se sel na-
rodnega predstavništva ne bodo ude-
leževali, ker jim politika, v katero
vodi to državo sedanje vladne stran-
ke, absolutno ne more ugajati. Tudi
prejšnja vlada ni bila vzor, a šla je
vsaj v določenem pravcu nekakega
splošnega napredka, dočim je pro-
gram nove vlade povsem reakcio-
naren, na veliko škodo jugoslovans-
kemu ljudstvu. S tem nečemo opra-
vičevati demokratske zaletenosti, ker
v gospodarski tendenci ni med libe-
ralci in klerikalci razlike, toda v dru-
gih vprašanih, zlasti kulturnih in go-
spodarskih je pa razlika. Dočim hoče

ta stranka mračništvo, zahteva ona
vsaj v tem pogledu napredek.

Sporodno s politiko v Belgradu
se razvija vladna kriza tudi v pokra-
jinskih vladah. Predsednik vlade za
Slovenijo je znani g. dr. Breic, ki je
že opravljal to službo. Povabil je tudi
sedaj stranke, torej tudi našo, da bi
se pogajale glede sestave nove de-
želne vlade za Slovenijo. Naša stran-
ka je ta pogajanja odklonila v smislu
sklepev zadnje seje širšega izvrše-
valnega odbora. Kaj napravi JDS,
nam ni znano. Logično pa je, če
vztraja na tistem stališču vlado v
Belgradu, da ne vstopi v klub za
Slovenijo, dasi se ji nudi mikavno po-
lje v njej, kjer si bosta stali nasproti
obe naši meščanski stranki sami, ker
se naša stranka ne udeleži sestave
nove vlade.

Za nas ostane še odprta stvarna
opozicija, ki zlasti v sedanjih razme-
rah, ko se vstvarja temeljni ne-
kake nove gospodarske enote, naj-
boljši pomoček, zahteva od nas, da
uveljavimo svoja načela tam, kjer
treba, in pa v vrstah naroda. Ljud-
stvo naj preslo dela, naj zahteva to,
kar mu gre. Odločno naj zahteva, ker
ima pravico, in gospodje v vladah
naj si zapomnijo, da je zamera v na-
rodu nahuša kazni, za vse tiste, ki
ne delajo prav.

Naše dosedanje delo je bilo v in-
teresu celokupnosti s posebnim po-
udarkom delavskih interesov za se-
danost in bodočnost. A delo se ni
dovršeno: to so bili šele prvi počet-
ki. Naše delo pa tudi zunaj vlad ne
smo počivati, ker nam ne gre za vlad-
no, marveč le za dobrobit delovnega
razreda vseh vrst in nje uveljav-
ljenje.

KRIZA V MINISTRSTVU.

LDU, Belgrad, 28. Danes se tu
govori, da minister za trgovino Ri-
barac baje namerava izstopiti iz
vlade ali pa prenehati resort.

NOVA HRVATSKA VLADA.

LDU, Zagreb, 28. Kakor doznava-
mo, so bili že imenovani novi pover-
leniki kraljevske hrvatsko-slavonske
deželne vlade. Poverjenik za notra-
nja dela je dr. Franc Potočnik, od-
vetnik v Zagrebu; poverjenik za pro-
sveto in vero dr. Albert Bazala, vse-
učiliški profesor v Zagrebu; poverje-
nik za pravosodje dr. Nikola Djur-
đević, odvetnik v Brodu na Savi;
poverjenik za narodno gospodarstvo
Ačim Giromanovič, ravnatelj Zveze
srbskih poljedelskih združenj. Podban
dr. Franc Potočnik je danes prise-
gel v roke bana dr. Laginje in pre-
vzel uradne svoje posle.

VOLILNI ZAKON.

LDU, Belgrad, 28. Predvčerajš-
njim je bila sela ministrskega sveta,
na kateri so, kakor se govori, pretre-
sali volilni zakon. Govori se, da se bo
sprejel stari predvojni volilni zakon
z malimi izpremembami, ako bi na to
pristali člani Narodnega kluba, ki so
že prej stavili posebne pogoje za Hr-
vatsko in Slavonijo.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU, Belgrad, 28. Prihodnja seja
narodnega predstavništva je sklica-
na za sredo 3. marca ob polu enajsti
uri. — Kakor javlja »Politika«, je ta-
kozvani kvorum novi vladi popolno-
ma zagotovljen.

HRASNICA SE NE BO UDELEŽE- VAL SEI PARLAMENTA.

»Ljubljanski list« poroča iz Belgra-
da: V političnih krogih se zagotav-

lja, da se Halil beg Hrasnica, ki je bil
designiran za ministra šume in rude,
po vsej gotovosti ne bo udeleževal
sej parlamenta, ker je ogorčenje pro-
ti njemu doseglo višek.

BANKOVCI S PONAREJENIMI KOLKI.

LDU, Belgrad, 28. Da se kolikor
mogoče onemogočijo golofije s po-
narejenimi znamkami na tisočkon-
skih bankovcih, je finančno minist-
stvo odredilo, da se bodo odslej ban-
kovci odtegovali in za odtegnjene
vsote izdajale priznanice. Dalje je
ministrstvo ukrenilo, da državne bla-
gaine ne bodo ničesar izplačevale s
kronskimi itsočaki ter se poudarja
ponovno, da se rok za povlačenje ti-
sočakov nikakor ne bo podaljšal.

SAMOMOR V NOTRANJEM MI- NISTRSTVU.

LDU, Belgrad, 28. Včeraj dopol-
dne je v ministrstvu za notranje
stvari nastala zmešnjava, ker je po-
čil strel. Takol nato se je čulo, da se
je nekdo ustrelil. Hitro se je izvedelo,
kaj je na stvari. V orožniški sobi je
ležal v krvi na tleh mlad človek, Mi-
lodrag Zarič, ministrski tajnik. Bil
je v svoji pisarni, ko je nenadoma
dobil srčni napad. To ga je tako raz-
burilo, da je odhitel v orožniško so-
bo in se tam ustrelil. Na mizi le pu-
stil beležko, da si hoče vzeti življen-
je. Zarič je težko ranjen in je nje-
govo stanje zelo opasno. Zarič je sin
belgrajskega učitelja Stevana Za-
riča.

VOLITVE V BOLGARSKO SOBRANJE.

LDU, Sofija, 28. (DunKU.) Bol-
garska brzojavna agencija javlja:
Uradno se naznanja, da se vrše vo-
litve v sobranje dne 29. marca. So-
branje se sestane najkasneje 18.
aprila.

SPLOŠNA ŽELEZNIČARSKA STAVKA V FRANCII.

LDU, Pariz, 28. (DunKU.) »Agen-
ce Havas« poroča: Narodna železni-
čarska zveza obhvalja v povelju, v
katerem zapoveduje stavko, da je iz-
vršil odbor izbral vsa sredstva za
mirno rešitev spora in da je pri poiz-
kusih, da bi železniško društvo Pa-
riz-Lyon-Sredozemsko morje, mini-
stra za javne zgradbe in ministrske-
ga predsednika pripravilo do tega, da
se odpravijo kazenske odredbe do
časa, dokler se spor ne razreši po
razsodilšču, zadelo na trgovatno ne-
popustljivost. Poudarja se, da se be-
gibanje vršilo v najlepšem miru in da
se mora ukrepati vse potrebno, da se
zavaruje varnost ter da se zabrani-
lo izzivanja in širni sabotaže.

ŽENSKA VOLILNA PRAVICA NA ANGLEŠKEM.

LDU, London, 28. (DunKU.) —
Brezlično. Poslanska zbornica se
je včeraj v drugem branju bavila z
zakonskim načrtom, da se glede vo-
lilne pravice starost žensk (dosedaj
30 let) zenači s starostjo moških (21
let). Vzpostavila se bo za oba spola
politična enakopravnost v vsakem
oziru.

WILSONOVA KORESPONDENCA V JADRANSKEM VPRAŠANJU.

LDU, Pariz, 28. (DunKU.) Kakor
poročajo listi iz Londona, se je obja-
vilo besedilo korespondence med
Wilsonom in vrhovnim svetom o ja-
dranskem vprašanju. V notii od 24.
februarja izjavlja Wilson, da se mu
zdi predlog, po katerem naj bi se Re-
ka z ožkim nasom zvezala z Italijo,
neizvršljiv, ker bi taka rešitev po-
vzročala vedno spore. Glede Alba-
nije stoji predsednik na stališču, da
mora ameriška vlada ravno tako za-
vrzati misel, prikrašiti Albanijo v
korist Jugoslavije, kakor oskodo-
vati Jugoslavijo v korist Italije. O po-
godbi od leta 1915. pravi Wilson, da
je to stvar, pri kateri morata Fran-
cija in Anglija sami presojati obvez-

nosti iz te pogodbe. Klub temu pa
mora opozoriti vlade na razpad av-
stro-ogrsko monarhije in na druge
dogodke, ki so se pripetili po podpi-
su londonske pogodbe in ki so njeno
dalekosežnost izpremenili. V zadnji
noti protestira Wilson proti temu, da
sta francoska in angleška vlada izda-
li odločitve v tekočih evropskih
vprašanjih brez vednosti Zedinjenih
držav. — Lloyd Georgejev in Mille-
randov odgovor od 17. februarja po-
vdarja, da sklenjena rešitev v ja-
dranskem vprašanju tudi z jugoslo-
vanskega stališča nikakor ne pome-
nja kapitulacije. Ministrska predse-
dnika izjavljata, da smatrata, da je
stališče, ki so ga zavzele Zedinjene
države, težko razumljivo. Nadelati
se, da bodo njuna izvajanja pripra-
vila Wilsona, da bo svoje stališče iz-
premenil.

VZPOSTAVITEV ODOŠAJEV MED ZEDINJENIMI DRŽAVAMI IN RUSIJO.

LDU, Dunaj, 29. (ČTU.) »Neues
Wiener Tagblatt« poroča iz Wa-
schingtona. Novi državni tajnik za
državne stvari je odredil, da Zedi-
njene države vzpostavijo odnose
s sovjetsko Rusijo.

AMERIŠKI SENAT.

LDU, Haag, 28. (DunKU.) »Tele-
graaf« javlja iz Washingtona, da je
senat skoro enoglasno sprejel republi-
kanski pridržek k mirovni pogodi,
ki oprošča Zedinjene države ob-
veznosti mandatov.

Najbolj zanimiv in vsebinsko
popoln je dnevnik

„Naprej“

ki zagovarja in brani izkoriščenega
proti izsesovalcu. Zatorej, delavci in
delavke, proč z meščanskimi listi!
V Vaše družine spada le de-
lavski list „Naprej“!

V svarilen memento podvržencem alkohola.

V nedeljo popoldne je popivala
družba mladih ljudi na Šmarini gori.
Ko so se vračali proti Ljubljani, je
eden teh mladeničev padel tako ne-
srečno, da bi imel nadeč zani kmalu
usodopolne posledice. Udaril se je na
levo sence. Nezvestnega so prene-
sli na nosilnici, narejeni iz vej v Ta-
cen, odkar so ga prepelali v Šent
Vid, kjer mu je tamošnji zdravnik
nudil prvo pomoč. To naj bo vsem
privržencem alkohola v svarilen
vzged, kako pogubonosno lahko po-
stane neizmerno zavžetje alkohola.

Spomnite se na Tiskovni sklad!

Pismo iz Belgrada.

26. februarja.

Kakor sem Vam že poročal, so te
dni aretirali v Subotici več tihota-
pcev s ponarejenimi bankovci. Su-
botica leži na meji Jugoslavije in
Ogrske.

Glavni krivci so nemški židje
Fuks, Stajner, Klagin in srbski radi-
kalec Dušan Nikolić.

Denar je zbiral v Segedinu gostil-
ničar Santo. Ta mož ga je zbral nad
20 milijonov in prinesel iz Szegedina
v Subotico. Vsak teden dvakrat se je
ta tihotapec podal na pot v Subotico,
in sicer z avtomobilom, v kojem sta
poleg njega sedela še dva moža,
eden v uniformi francoskega, drugi v
uniformi srbskega oficirja. V srbski
uniformi je bil seve — radikalec
Dušan Nikolić!

V Subotici so iz svojega stanova-
nja zamenjavali potvorjene bankov-
ce za prave jugoslovanske. Na roko
so jim šli razni trafikanti, trgovci in
banke. Skoro ni v Banatu banke, ki
ni zapletena v to afero. Zelo so priza-
dete banke V ig v Novem Sadu, L e-

derer v Somboru in Kneshaberova
banka v Subotici. Sledeči subotički
bančni ravnatelji so aretirani: Schön,
Senesch, Fürst, Oabor, advokat dr.
Horvat, trgovec Stajner, Klagin,
Fuks in Daneberg.

Interesantno je, da sta radikalec
Nikolić in oni francoski oficir imela
legitimacije in avtomobil od naše voj-
ne komande v Subotici. Prehod na
Ogrsko oziroma obratno so vršili ti-
hotapec »uradno«.

Treba bo tu precej jasnosti. Na-
loga vlade je, da nam da čist vpo-
gled v stvar. Naša belgrajska javnost
sicer ne verjame, da pridemo na ias-
no, ker glavni krivec je — radikalec,
in to intimni znanec premierja Pro-
tiča in ministrov Ninčiča ter Velizar-
ja Jankovića...

Šlučaj subotički pa jasno kaže,
kako nujno je bilo potreba zamenjati
bankovce avstro-ogrsko banke z
lastnimi. Ker so proti tej zamenjavi
vplile največ banke in po njih plačani
ljudje, je nač vzroka dovolj, da se po-
žuri z izmenjavo. Neverjetno je sko-
ro, ali res je žalibog, da so banke
povsod zraven, kjer se pride na fal-
zificiran denar.

SODRUGI IN SODRUŽICE!

V ponedeljek, 1. marca točno ob pol
8. uri zvečer važno predavanje o so-
cializmu, ki se bo vršilo v poslopiu
»Imneks«. Krekov trg 10. Sodrugi in
sodružice, udeležite se predavanja v
čimvečjem številu.

Kako se izmišlja in kako laže „Večerni list“.

Poučno bo za naše čitatelje, da še
na enem klasičnem zgledu dokaže-
mo, kako klerikalni »Večerni list«
laže. Duhovniki, ki te laži izmišljajo-
jo, so res dika »svete katoliške cer-
kve«.

»Večerni list« je priobčil dne 21.
februarja 1920. št. 42. sledečo »poli-
tično novico«:

»Nova vlada. Nova vlada je bila
zaprisežena včeraj popoldne ob 5.
uri. Poročali smo imena novih mini-
strov. Kakor poročalo iz Belgrada,
je listo ministrov treba popraviti ta-
ko: socijalno politiko ima dr. Šur-
min, agrarno reformo dr. Krnić,
šume in rude dr. Kovačević. — Libe-
ralno časopisje pisari, da je dr. Hras-
nica, ki je prvotno bil določen za mi-
nistra za socijalno politiko, preveč
obtežen kot blviš avstrijski avditor.
Ta vest je nemuma, ker Hrasnica ni
mogel biti avditor — t. j. volaški sod-
nik, ker je zdravnik. Pa stara navada
liberalcev je, da vplijejo, predno vedo
zakaj —«.

Ko so lahkoverneži to prebrali, so
pobožno zavili oči proti nebu in vz-
dihali: glejte jih liberalce in social-
no-demokrate, kakšni grdi lažnivci
so. —

In kaj je turški beg Hrasnica?
Dne 22. februarja, to je en dan po-
zneje, je beg dr. Hrasnica v belgraj-
ski »Tribuni« (št. 2036) izjavil do-
besedno tole:

»Na napade demokratskega tiska
moram izjaviti sledeče:

Jaz sem bil v Kragujevcu vojni
sodnik od polovice februarja 1915 do
17. februarja 1917, koiega dne sem
odšel iz Kragujevca, ker sem bil pre-
meščen v Sarajevo. V oni dobi, v ka-
teri sem bil jaz v Kragujevcu, ni bila
od tamošnje okrožne komande tista
množica ljudi, kot se navaja, justifi-
cana itd. itd.«

Torej: Turški beg dr. Hrasnica,
ki ga je dr. Korošec smatral vrednim
za ministra osrednje vlade, izjavlja
sam v belgrajski »Tribuni«, da je bil
— »vojni sodnik«. Duhovnik, katoli-
ški duhovnik »Večernega lista« pas-
laže svojim bralcem, da turški beg
dr. Hrasnica ni mogel biti volaški
sodnik, ker le — zdravnik...

Mislino, da je to, dasi malenkost,
vendar klasični dokaz: kakšni prež-
kušeni lažnivci sede v uredništvu
katoliško - klerikalnega »Večernega
lista«.

Novice.

— Za načelnika kabineta notranjih del je imenovan g. Krečkovič. Dosedanji načelnik kabineta g. Viktor Kratič se vrne na svoje ravnateljsko mesto v ministrstvu.

— Zavod za izdelovanje seruma proti svinjski kugi v Mödlingu je naprosil našo državo, naj mu dovoli nakup stalnega kontingenta svinj. Zavod se zato obvezuje, da nam bo dobavljati svoj serum in nam v primeru večje kuge poslal svoje strokovnjake, da nastopijo proti boleznim.

— V državi vina. Italiji, izkazuje zadnja statistika 53 javnih umobolnic z 54.925 bolniki (32.297 moških in 22.628 ženskih). Pri 6341 moških — 19,6% in 751 ženskah — 3,3% so dognali kot vzrok bolezni — alkohol. Največji odstotek alkoholnih bolnikov izkazujele zavodi v Benetkah (16,8%) in Piemontu (15,1%).

— Država Ohio v Ameriki je prepovedala točenje alkohola v železniških vlakih. Prepoved velja tudi za ledilne vozove ekspresnih vlakov.

— V Bostonu so policisti ustanovili svojo unijo. Vseučiliški profesor Hatt se je ponudil za prostovoljnega policista, če bi unija razglasila stavko.

Dnevne vesti.

Razdelitev sladkorja.

Zadnji čas se deli pri mestni aprovizaciji v Ljubljani po 18 K sladkor. med tem ko se članom Nakupovalne zadruge, ki stanujejo v Ljubljani, ta sladkor ni delil. Ker dobimo vsled tega od članov našega konsumnega društva številne pritožbe, smo se obrnili na načelstvo konsumnega društva za Ljubljano in okolico po pojasnilo. Kakor iz tega pojasnila sledi, se mestni občini za to delitev sladkorja od vlade sploh ni nakazalo. Mestna občina je dobila sladkor na ta način, da je razdelila zalogo, ki jo je dobila svoj čas za bolnike. En vagon ki je manjkal pa je dodal, kot se nam je zatrjilo, g. ravnatelj Lilje iz zaloge, ki jo je svoj čas na Češkem nakupil. Vzlic vsem intervencijam se od nje ni dalo dobiti sladkorja, ker ga ni več imel. Načelstvo konsumnega društva je interveniralo pri vladi, ki je nahazala tudi za ljubljanske prodajalne konsumnega društva sladkor iz domačih tvari. Ta sladkor je že na potu in se bo v par dneh delil.

Centralna uprava za trgovino z inozemstvom naznanja uvoznikom, da kadar izročajo prošnje za uvoz blaga iz Avstrije, naznačujejo, ali so denar deponirali v avstrijskih ali v jugoslovenskih kronah.

Osebnih železniških promet. Obratno ravnateljstvo južne železnice javlja: Od 1. marca t. l. vozita na progi Maribor — Spille — Ljutomer poleg dosedanjih vlakov še vlaka 50-1801 in 1826 a-821 a. Prometni časi so razvidni iz stenskega voznega reda. — S 1. marcem se nadalje preuredi kurz direktnih voz Dunaj — Zagreb in Dunaj — Beograd. Omenjeni direktni vozovi ne bodo več vozili preko Ljubljane, kakor dosedaj, nego se doklopilo že v Celju in bodo vozili od Celja dalje z vlakom št. 39, od Zidanega mosta dalje pa z vlakom št. 510 do Zagreba. Beograjski voz se nato priključi brzovlaku št. 5816. V nasprotni smeri odhajalo direktni vozovi iz Zagreba z vlakom št. 507a do Zidanega mosta, se prestavita v Celje in se priklonita ekspresnemu vlakom št. 4.

Za častnike bivše avstro-ogrske vojske. Glavna komanda mesta v Ljubljani (Pov. št. 2360/I. z dne 27. februarja t. l.) prosi v važni zadevi vse bivše avstro-ogrske častnike (bodisi aktivne, rezervne, črnovolniške ali vpokojene), kateri niso predložili prošnje za sprejem v vojsko kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, naj do 10. marca t. l. naznani pismeno svoj natančen naslov z navedbo, v katero omenjenih kategorij spada. Ljubljanski pukovski okrožni komandi oziroma oni, ki stanujejo v Ljubljani. Glavni komandi mesta Ljubljana.

Morilec hlanca oproščen. Dne 23. novembra 1919 je bil zvečer okoli 10. ure v postelji zaboden hlapec France Gorti, ki je že deveto leto služil pri posestništvu Antoniji Križman iz Zaloga v Moravčah. Gorta je imel s posestnico vdovo ljubavno razmerje. To je otroke vdovine žalostilo. Tudi vsa vas se je nad tem razmerjem škandalizirala. Posestničinega sina Ivana Križmana je to razmerje žalostilo, zlasti še, ko so mu drugi vedno očitali, zakaj ne popravi tel sramotil enkrat konec. Tisto noč je pil dolgo v goslini, potem je še spremil svojo lju-

bico, nato je po tihem prišel z bodalom v sobo, kjer je spal Gorta, mati in njegova sestra Ivana. Zabodel ga je v trebuh pod popkom, tako, da so mu čeva izskočila in je vsled izkrvitve tudi v groznih bolečinah čez dve uri umrl. Čuden je bil značaj nesrečnega Gorte. Obtožnica pravi: »France Gorta je bil hlapec pri posestništvu Antoniji Križman, materi peterih otrok. Služil je pri njej že deveto leto. Gorta je bil velike rasti, močan, trezen. V gostilno ni nikdar zahajal. Bil pa je tudi nasilen in zloben. Domači otroci so se ga bali.« Gorta je bil drugače skrben gospodar. Obtoženec dejanje priznava, omenja pa, da je v temi mahnil po hlapcu, pri tem je meril na noge, ne pa na glavo, ker ga je hotel le raniti, da ga tako spravi od hiše. — Po dolgi razpravi, ker je bilo zaslišanih 10 prič, so porotniki zanikali krivdo zavrtnega umora z 10 glasovi »ne« proti 2 »da«, kakor tudi vprašanje krivde glede uboja, in sicer z 8 glasovi »ne« proti 4 glasovom »da«. Sodišče je nato obtoženca Ivana Križmana oprostilo umora in uboja.

Tatvina na Vodnikovem trgu. Sprevodniku južne železnice, Petru Kersniku, je v soboto popoldne nekdo pri stolnici mesarja Ivanca izmaknil denarnico z znatno množino denarja. Ukradenih mu je bilo: 2 bankovca po 100 starih dinarjev, 680 po 10 starih dinarjev, 10 dolarjev, 14 lir, rumunski drobci ter 540 K. Tat je izginil brez sledu.

Delniška družba pivovarne »Union« v Ljubljani. Pri X. rednem obnem zboru, kateri se je vršil dne 26. t. m., je bila bilanca za poslovno leto 1918/19. predložena. Sklenilo se je, da se izplačuje dividendni kupon 1918/19. po 20 K za vsako delnico od 27. februarja dalje, pri podružnici Kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani. Poleg tega se je sklenilo, nakloniti 300.000 K za slovenske kulturne svrhe in 150.000 K za podpore svojega uradništva in delavstva.

Idriske čipke. V izložbenem oknu Urada za pospeševanje obrti na Dunajski cesti št. 22 so razstavljene »Idriske čipke«. Te izdelke čipkar-skih šol na Slovenskem prodaja »Osvobodilni zavod za žensko domačo obrt« na Turjaškem trgu št. 3 vsak dan popoldne in popoldne na kar opozarjamo cenjene dame.

Iz Slovenije.

Kamnik.

Dne 23. februarja je pri nas stotilo delavstvo barbarske tovarne v stavko in z njim solidarno tudi vse stavbinsko delavstvo. Stavka je nastala zaradi nerada v teh podjetjih. Gospodje se kar ne morejo uživati v sedanje razmere, temveč so mnjenja, če delavcu ni kaj prav, se ga enostavno ukroji z orožnikom. No, ti časi so minili. Delavstvo se danes zaveda, da vse, kar je ustvarjenega, je ustvaril le delavec, tisti pa, ki ne ustvarja je troj, ki živi od dela drugih. Vojna je napravila veliko bogatih ljudi, ki so postali čez noč milijonarji in s tem denarjem pričeli razna podjetja, s katerimi hočejo naprej bogateti. Slične podjetnike imamo tudi v Kamniku. Narava okoli Kamnika je bogata na vodnih silah. Te naravne sile so pokupili špekulanti in si sedaj grade tovarne ob kristalni Bistrici, da jim bo kolesje vrtila. To pa še ni dovelj, če se samo kolesje vrtil, treba je tudi delovnih moči. In pridnih rok, ki bodo delale pri teh strojih. To vse so si gospodje želeli tudi polskati. Vzeli pa so rešeto v roke in pričeli rešati na tak način, da delavce, ki so napoteni s socializmom, nomečejo vun. To je pa dandanes nekaj zelo nespretnega, in so gospodje podjetniki tudi občutili pri razpravi dne 25. februarja tega leta na okrajnem glavarstvu v Kamniku. Pri tel obravnavi se je pokazala nespretnost gospodov podjetnikov, posebno pa g. Stražarja, ki si je mislil vso zadevo čisto drugače. G. Stražar namreč ni vedel, kaj je delavska solidarnost in je izvedel šele pri teh pogajanjih. Upamo, da g. Stražar ne bo več stavk provociral, ker sedaj ni čas za to, temveč je prišlo čas za delo. Uničevali smo štiri in pol leta, sedaj moramo pričeti ustvarjati. V kamniških podjetjih se je ugnezdila ta razvada, da so delavce tebi nič meniti, kar je delavstvo dovedlo do takega razburjenja, da so 23. februarja vstopili v stavko pri vseh podjetjih, ki je trajala tri dni. Kdo je kriv, da se tri dni ni nič produciralo, kdo je kriv, da štiristo delavcev ni tri dni nič zaslužilo? Krivi so nerazumni podjetniki, ki imajo še vedno starikeve nazore in ki se ne marajo z

organizacijo in z zaupniki spoprijazniti in z njimi skupno delovati. Stvar se je za enkrat poravnala, a upajmo, da ne pride več do takih nespornostij.

Šmartno pri Litli.

Čudno se nam zdi, kako neki je mogel g. dr. Korošec ob sestavi nove vlade pozabiti na naša pridna klerikalna agitatorja g. Sp. in Abalaufa, ki sta vendar že komaj čakala, da dobijo v ministrstvu vsak svoj stolček. G. kaplan je upal dobiti ministrstvo trgovine. Abalauf pa vsaj socialno politiko. Res je, da je nevhvaležnost plačilo sveta! Da ne pozabimo omeniti pri tel priliki pristanskega delovanja tajnika naše občine ob razdelitvi moke. Iz imenika ubožne akcije je bilo namreč črtanih in prezrtih nad polovico delavskih družin. Sicer pa imamo pristransko delovanje tega moža v spominu še izjava volnih časov in njegovo surovo nastopanje napram strankam je vzbudilo splošno ogorčenje. Tu je treba metle, ne pa zabavljati čez socialiste! G. kaplana prosimo, da poduči g. J. Regalita, da naše pristaše pusti na cesti pri miru in da ne grozi več z napadi, sicer si bomo svoje pravice iskali drugod. Povemo pa tudi, da sodr. Jeriha F. ml. ni v nikakvi zvezi z zadnje objavljenimi dopisi. Glede popravka v »Napreju« pa bodi g. dekanu povedano, da smo bili informirani od klerikalnih pristašev samih glede križca za zasluge. Krivic pa mi ne maramo delati nikomur in obžalujemo, če se je to zgodilo — po krivdi vaših pristašev.

Laški trg.

Minolo nedeljo je priredila socialno demokratična stranka šoče v Pivnici, kjer je poročal sodrug Leskovšek iz Celja. Njegova izjava je so kmetje in delavci z zadovoljstvom vzeli na znanje in pazno poslušali, ko je govoril o delovanju slovenskih klerikalcev in liberalcev med vojno. Največ grehov so si med vojno nakopali klerikalci, ki so posebno vneto hlapčevali pobesnelemu avstrijskemu režimu in naše ljudstvo zapejaval k podpisovanju volnih posoil, s čimur so vojno klanje samo podaljševali. Končno je sodrug Leskovšek govoril še o kmetiškem vprašanju in do dobrega razkrinkal klerikalno »Kmetičko zvezo« in liberalno »Samostojno kmetiško stranko«. Kmetje spadajo le v našo »Kmetičko delavsko zvezo«, ker je pravična rešitev življenskega vprašanja kmetiškega proletariata možna edino v socializmu.

Celje.

V jako burnem času se nahajamo. Kakor valovi v morju, ki se zaletavajo v mogočne skale, tako se zaletuje kapitalizem v našo stranko, v naše organizacije. Vsakolaka sredstva uporablja meščanske stranke, da bi zrušile naše organizacije. One vedo, kaj pomeni močna delavska organizacija, ki tim onemogoča odiranje in izkoriščanje delavskega razreda. Žal, da se tudi vse delavstvo ne zaveda tega tako dobro! Da se pa bodemo delavci popolnoma zavedali, treba nam je izobrazbe, discipline in solidarnosti. Bodimo si bratje in sestre, in kar ve eden, naj ve tudi drugi. Odločili smo se za skupne shode kovinarjev iz Celja, ki naj bi se vršili vsako prvo nedeljo v mesecu v gostilni »Zeleni travnik«. Opozorila se vas, dragi sotrpinji in sotrpinke, da nihče izmed vas ne manjka na shodu, kadar se gre za vaše pravice in za vašo bodočnost. Bodimo kakor skala ob morskem obrežju trdni in nepremakljivi v naših organizacijah. Naj nas ne omami skušnjava kapitalistična! Torej še enkrat vas vabimo, proletarci, na shod kjer vas čakalo priatelji da se po bratsko pogovorite in pripravite na boj, ki vas čaka v bodočih volitvah!

Rejhenburg.

Pri nas smo imeli zadnjo nedeljo ljudski shod, na katerem je v največjo zadovoljnost poslušalstva poročal sodrug Malovrh iz Hrastnika. Zelo zanimiva so bila njegova poročila o mezdnem gibanju, dolžnostih članov strokovnih in političnih organizacij. Naj nikdo brez potrebe ne postopa po svojem dovršenem delu! Dolžnost vsakega delavca je, da v prostem času čita naše delavsko časopisje (»Napreje«, »Delavce«, »Ljudski Glas«) in socialistične brošure. Noben delavec ne sme zanemarjati svoje strokovne in politične organizacije. Oni delavci, ki politično v stranki še niso organizirani, se še nikakor ne morejo smatrati za zavedne socialne demokrate. Kdor pa je organiziran v tel ali oni organizaciji, naj v organizaciji tudi stvarno deluje in skrbi za večanje in utrjevanje te svo-

je organizacije! Sodrugi Malovrh je dalje temeljito osvetlil zahrbtno in protiljudsko klerikalno politiko, govoreč o sedanji srbsko-radikalni in slovensko - klerikalni reakcionarni vladi. Sodrugi Danko je za prvim govornikom, ki je žel burno odobravale, opominjal navzoče kmete na ustanovitev naše »Kmetičko - delavske zveze«, čije krajevna organizacija se je pred kratkim ustanovila v Brežicah. Pri ustanovitvi te organizacije je poročal sodrug Prepeluh iz Ljubljane. Prečital je pri tel priliki tudi število delegatov te organizacije iz bližnjih brežiških krajev. (Že danes opozarjamo na prvi shod »Kmetičko-delavske zveze«, ki se bo vršil dne 7. marca ob 8. uri popoldne v prostorih gosp. Iv. Rataja v Rajhenburgu, kjer bo poročal sodrug Prepeluh iz Ljubljane). Opisani shod je trajal cele tri ure. Zborovalci so se mirni in zadovoljni razšli, izražujoč željo, da se shod v kratkem zopet priredi.

Pilberk.

Pilberški obrtniki so se začeli zviti kakor kača, ker jim tukajšnje orožništvo gleda precej na prste. Radi naviljanja cen jih je bilo namreč že več ovađenih na pristojno mesto in so deloma tudi že preleteli svojo zaslužno kazen. Jezi jih seveda, ker ne morejo poljubno posegati v delavske žepne in so zato stuhali anonimno ovadbo na 5. koroško orožništvo četo proti orožniku, ki si je pridobil v zasledovanju naviljavcev cen največ zaslug. In zahtevajo kajpada, da se ga premesti. Na ovadbi je podpis »Pilberčani«. Anonimec hoče s tem reči, da so nlemu vsi enaki, o čemur pa se moti. Delavci namreč vemo, da so med obrtniki in tudi med gostilničarji že izleme, ki s podpisom in z ovadbo niso v prav nobeni zvezi. Vemo pa tudi, kdo so tisti, ki so za naviljanje cen že preleteli svoj »blagoslov«. In sedaj bi se ti »režeži« radi iznebili omenjenega orožnika. Ravno takih tavnih organov potrebujemo, ki delajo za blagor revnega ljudstva! Če se bo naviljanje cen preprečilo, tudi delavcu ne bo treba zahtevati vedno zviševanje plač. — Tudi Pilberčani.

Prireditve.

Glasbena Matica. Vstopnice za koncert — Mariborski večer — v petek, dne 5. marca se od danes naprej že prodajajo. Besedilo narodnih pesmi se dobiva pri prodaji. Opozorjamo na pozivilo in lepoto narodnih pesmi. Medlimurski pevski zbor bo štel 24 pevcev in 24 pevki. Nastopili bodo v narodnih nošah. Pesmi so pristne jugoslovenske, velike vrednosti in naš kulturni dokument pozeeje in glasbe v tisočletni dobi. k. Občni zbor Slov. zdrav. društva v

Ljubljani se vrši dne 18. marca 1920, ob 4. uri pop. v magistratni dvorani v Ljubljani. Spored: 1. Volitev predsednika. 2. Poročilo knjižničarja o nabavi strokovnih listih za leto 1920. 3. Poročilo društvenega delegata o pokrajini zdrav. svetu. 4. Poročilo o uvedbi zdrav. reda za Slovenijo na redbenim potom. 5. Slučajnosti. — Radi važnosti tega zbora-ustanovitve zdravniške zbornice, se vabijo vsi člani v sigurni udeležbi. — Mesto venca umrlemu zdravniku dr. Bretu Edvardu je darovalo slov. zdrav. društvo v Ljubljani 100 kron za pokopinski zaklad. k

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih. Malo Fellerjevega pravega Elza-fluida, in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 24 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik, en komad 3 K 50 vit.

Zelodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. — Pravi balsam 12 steklenic 30 K. — Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. — Omot in poština posebej, s nalčenje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatr. št. 252 (Hrvatsko). —C— 930

Izdajatelj Ivan Mlinar. Odgovorni urednik: Rudolf Golob. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Dve veliki zrcali z mizama, pripravi za kako kavarno, brivnico ali kako trgovino, se prodasta. Vpraša naj se: Marlbor, Fabriksgasse 11. 250

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA

.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

Slamnike

barva v vseh niansah in čist! tovarna JOS. REICH.

281

Vabilo
na
REDNI OBČNI ZBOR
Občnega konzumnega društva v Zagorju

ki se vrši
dne 14. marca 1920 ob 2. uri popoldne v poslopiju
Občnega konzumnega društva v Zagorju.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za leto 1919.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Volitev treh nadzornikov in enega namestnika.
6. Interpelacije in vprašanja.

Za nadzorništvo: Josip Medveček.

Vstop dovoljen samo članom. Za legitimacijo služi članska knjižica.

Nakupovalna zadruga
za konsumne in produktiv. zadruge in zavode
r. z. o. z. v Ljubljani,

Aleksandrova cesta 5
Ima v svojih zalogi večjo množino
prekajenega svinjskega mesa
katerega oddaja v poljubnih množinah po
K 30.— za kg.

285